

tem? Si igitur neuter eorum bene suscepit comitatum, jure utriusque erat auferendus. At tamen quia jure hæreditario Theodorico consuli pertinebat comitatus jure eum possidet. Et si injuste videatur arripuisse, tamen quia olim ante electionem illius Willelmi, qui mortuus est, per litteras directas primatibus Flandriæ requisiverat, quod sibi pertinebat: quanquam et tunc non sit exauditus ab illis, non minus debebat petere et conquirere hæreditatem suam, quæ injuste sibi ablata est, et alii injuste a rege Franciæ vendita. Igitur post tot controversias præponimus justiore causam Theodorico comiti, qui non injuste dicitur superpositus consuli Willelmo: imo ille comes mortuus ipsi Theodorico injustissime superpositus est, et per coemptionem ex regis potestate, potestative comes effectus. Igitur illum ex antiqua justitia Theodoricum vitæ reservavit et suæ hæreditati restituit, illumque morte a consulatu removit, qui quantumcunque potenter viveret, totam terram vastaret, omnesque terræ incolas ad bellum civile provocaret, legesque Dei et hominum confunderet: quem lege districta Deus, viam universæ carnis ingredi non sine malis meritis suis adjudicavit. Nec enim comes Willelmus de omnibus, quæ in vita possedit, secum post mortem permanere fatebitur inter umbras, quas ad pœnalia loca præmisit, nisi militiæ, laudem: bonus enim in militia dicebatur. Igitur tantam injuriam, quia nulla potestas humana corrigere aut potuit aut noluit, secundum lineam districti examinis sui Deus correxit. Ideoque in homines Flandriæ iram et fla-

A gella indignationis suæ intulit, quia omnium erat in arbitrio positum ante deliberare, prævidere, et discutere, et summa diligentia perquirere; Deumque contrito corde et piæ mentis sacrificio super hoc placare, quem sibi et patriæ Dominum præstituerent, et electum amarent et venerarentur. Quia ergo hoc neglexerunt, eum, quem incaute Dominum susceperunt, tyrannum et vastatorem totiusque mali exactorum perpassi sunt, eundemque post electionem et susceptionem in consulatu nullam viam vel mores honestos prædecessorum comitum, principes et bajuli (254) aut consilarii terræ docuerunt; sed ad prædam et argutas fallacesque causas instruxerunt; quibus pecunias infinitas super cives et burgenses terræ conquirent, et quandoque violenter extorquerent.

B 191. Igitur Theodoricus Flandriarum marchio ab illo mortis Willelmi tempore regnavit, et peragratis castris, scilicet Atrebato, Tervannia, S. Audomaro, Insulis, Aria, in quibus locis more honorum prædecessorum suorum venerabiliter susceptus est a clero et populo et fide et hominio confirmatus, tandem ad reges Franciæ et Angliæ ascendit, suscepturus ab ipsis feoda et donaria regalia. Complacuit ergo sibi utriusque regni scilicet rex Franciæ et rex Angliæ super comite nostro Theodorico, et investituras feodorum et beneficiorum, quæ ab ipsis sanctissimus, et piissimus comes Carolus obtinuerat, gratanter dederunt.

RHYTHMUS ANTIQUUS:

Ex ms. Jacobi Sirmundi Soc. Jesu.

§ I. Lamentatio de morte B. Caroli comitis Flandriæ.

Proh dolor! ducem Flandriæ, et defensorem Ecclesiæ,

Bonum tutorem patriæ, et cultorem justitiæ,
Traditorum versutia, impiorum nequitia,
Plena gravi invidia, peremit pro justitia,
O infelix Flandriæ! o crudelis, o impia!
Quæ te cepit dementia? quæ perversa nequitia?
Ut ducem tuum sperneres, mortem illius quæreres,
Et laqueos præenderes, protectorem perimeres?
Tu per eum florueras, et decorem indueras,
Primatum obtinueras, multis honore præceras.
Sed quia fornicata es, prævaricatrix facta es,
Et non audenda ausa es, præ cæteris spernenda es.
O infelix! o misera! crudelis et pestifera!
Cur intulisti vulnera, patris fundendo viscera?
Cur hoc scelus perpetrasti, pacis jura conturbasti,
Justitiam violasti, patrem tuum jugulasti?
Quid vobis deerat, impii crudelitatis filii,
Tanti sceleris conscii, timoris Dei nescii?
Non aurum, vestes, prædia, non cautorum subsidia:
Ergo pro multa copia perpetratis flagitia,
O mœnore plena dies, nostri luctus materies!

C Qua finitur nostra quies, per malignas progenies.
Omni privanda lumine, tetra fuscanda turbine,
Quo patriæ munimine, privatur et regimine.
Impudens luce, Flandria, gravi digna miseria,
Tibi manent supplicia, mortis inscrutabilia.
Prius eras præcipua, modo facta es fatua.
Exigente culpa, tua, strages reddetur mutua.

§ II. Lamentatio alia.

C Carole, gemma comitum dux inclyte, flos militum,
Te dolemus immeritum pertulisse interitum.
Cujus prudens modestia, et solers vigilantia,
Solicite pro patria, tuta servabat omnia.
Te exhorrebant impii, amabant pacis filii,
Bonis locus refugii, malis eras supplicii.
Te luget dulcis Gallia, pro te gemit Burgundia;
Et proxima Britannia, insuper nostra patria.
D Quæ lacrymarum flumine, exuberans sine fine,
Flet vacua regimine, privata et munimine.
O quam bona constantia, quam constans patientia!
Moritur pro justitia, per quem constabat patria.
Cum esset in Ecclesia, intentus in psalmodia,
Orans Deum mente pia, emersit cohors impia.
Mox exeruntur gladii, jugulant patrem filii,
Perimuntur innoxii, una quatuor socii.

(254) Balivi potius legendum, de cujus vocis origine et significato, multa reperies in Glossario Spelmani.

Junguntur amore pio,
Eorum internecio
Ilic cum duobus filiis
Qui eruti ab impiis
Mox istorum cognatio
Luget, genit corde pio,
Cesset amodo luere,
Constat animas quærere,
Pia Dei clementia,
Transfer ad cœli gaudia,
mortis dantur exitio:
fit Flandriæ confusio.
pater truncatur gladiis,
cœli fruuntur gaudiis,
compatiens exitio,
ut exigit conditio.
studeat preces fundere,
juvari precum munere.
caesos pro tua gratia
ut tecum sint in gloria.
[Amen.]

§ III. Vindicta aq morte ejusdem comitis.

Descripta morte consu-
lis,
Lacrymis flenda sedulis,
Describuntur crudelia
Quæ pro sua nequitia
Justa Dei potentia
Suppliciis obnoxia
Mittit ab Austro indicem,
Et nequitiae vindicem,
Venit igitur Franciæ
Inimicus nequitiae,
Init grande consilium,
Puniat, quod dissidium
Cum principibus loqui-
tur,
Consilium revolvitur,
Hortantur mentem regiam,
Punitura nefariam
Rex fretus hoc consilio,
Hos daturus exitio
Hoc audientes noxii
Quærunt locum refugii,
Intrant castrum tutissi-
mum,
Cor habentes promptissi-
mum
Sed Isaac subtractus est,
Ovina pelle tectus est,
Captus fatetur peccasse,
Mortem comitis tractasse,
Ore suo convincitur
Sic in altum suspenditur,
Intrat ergo rex Flan-
driam,
De his per Dei gratiam
Venit potestas regia,
Aggreditur palatia,
cunctis invisâ populis,
et inaudita sæculis;
impiorum supplicia,
pertulerunt in Flandria,
volens tanta flagitia,
puniri cum justitia,
justitiæ opificem,
qui impiis reddat vicem.
rex provisurus patriæ,
et amicus justitiæ:
qualiter agmen impium
fecit per homicidium.
de nefandis conqueritur:
sanum tandem suggeritur:
ut transeat in Flandriam,
nefandorum nequitiam.
illuc it cum consortio,
opere pro nefario,
iniquitatis filii,
vim timentes imperii,
ad bellandum aptissimum,
tueri nefas pessimum.
monachus simulatus est,
qui ferox lupo intus est.
tantum scelus perpetras-
se,
cum debuit honorasse.
ad tormentum deducitur,
quod meruit assequitur.
cohortem quærens im-
pium,
expleturus, justitiâ.
machinis vallat moenia,
quibus latet gens impia.

A Utrunque bellum geri-
tur,
Alter mucione cæditur,
Istis dat vires charitas,
His animum dat æquitas,
Qui privati consilio,
Tanto pro homicidio
Caput hujus nequitiae
Per fenestram maceriæ
Dum desperat de venia
Fugit nequam per devia,
Huc et illuc progreditur,
Sed latere non fruitur,
Compertum est præpo-
situm,
Fugisse, ne interitum
Passim per terras qua-
ritur,
Ad iudicium traditur,
B Tortores tenentes eum,
Trahitur ad equuleum,
In equuleo ponitur,
Sæva flagella patitur.
Iste postquam mortuus
est,
Ita tractari dignus est,
Redeamus ad alios
Proditionis conscios,
Audita fama miseri,
Non cessant intus conque-
ri,
Burgardus mox exponitur,
Captus ad mortem trahi-
tur,
Audiens cohors impia,
Desperando de venia,
Intrat castrum rex inely-
tus,
C De consule sollicitus,
Adducit tradi tumulum,
Flet, plangit gemmam con-
sulum,
His expletis doloribus,
Alligantur compedibus,
Tractatur de supplicio,
Placet vultui regio,
Ruunt, ab arcis solio,
Hoc sunt digni supplicio,
hostis hostem aggreditur,
alter jaculo figitur.
illis crescit debilitas;
illis tollit iniquitas,
desperant de auxilio,
dari timent exitio.
nullius dignum veniæ
dimittitur ab acie.
cogente conscientia,
mortis timens exitia.
fugere mortem nititur,
qui hoc scelere premitur,
sic latenter expositum
subeat propter meritum.
tandem repertus capitur,
quod promeruit patitur.
ponunt in collo laqueum,
talis poena decet reum.
pugnis, fustibus cæditur,
sic cruciatus moritur.
patibulo suspensus est,
qui proditor probatus est.
iniquitatis filios,
præ omnibus nefarios.
de capite sic fieri,
sic intuentes conteri:
fugiens errat, capitur,
rotæ suspensus moritur.
et hunc pati supplicia,
reddit castelli moenia.
et ipsius exercitus,
currit fundendo gemitus.
gemitum promens quæru-
lum
bene regentem populum.
et captis proditoribus;
mancipandi tortoribus.
exquiritur confusio,
hos mori præcipitio,
mortis dantur exitio,
quibus placet proditio.

EPITAPHIA ANTIQUA

a Jacobo Mejero. ex mss. edita.

I.

Hic pupillorum pater, adiutor viduarum,
Salvator patriæ, zelator et Ecclesiarum,
Pax et vita suis, formido et mors inimicis.
Rebus pace suis undique compositis,
Flandrorum consul, Dacorum regia proles,
Carolus hic obiit, innocuus periit.
In prece prostratus, Domini mactatus ad aram,
Fit pro justitia victima grata Deo.
Qua vivus viguit, defunctus pace quiescat.

II.

Carolus excessit comes ense doloque suorum,
D Ultio successit, mors dura gravisque reorum.

III.

Repertum in monasterio ad Rhenum haud præcul
Andernaco.

Per te viventem tua Flandria, Carole fulsit
Fama, pace, bonis, clara, beata, potens.